

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษครั้งนี้เป็นการศึกษาภาวะโภชนาการของเกษตรกรที่เพาะปลูกระบบเกษตรอินทรีย์ ในกิ่งอำเภอแม่อน จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษานำเสนอด้วยตารางประกอบการบรรยาย แบ่งเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร ได้แก่ เพศ สถานภาพ อายุ จำนวนสมาชิก ระดับการศึกษา รายได้ รายจ่าย จำนวนบุตร

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสุขภาพทั่วไปของเกษตรกร ได้แก่ โรคประจำตัว ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ สภาพของร่างกาย

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับพืชผักที่เกษตรกรปลูก ระยะเวลาการปลูก

ส่วนที่ 4 ข้อมูลภาวะโภชนาการของเกษตรกร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N = 100)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	46	46.0
หญิง	54	54.0
อายุ (ปี)		
21 – 35	28	28.0
36 – 45	42	42.0
46 – 60	30	30.0
ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) = 40.8 (8.9) ปี		
จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
1 – 3	27	27.0
4 – 6	70	70.0
7 – 9	3	3.0
ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) = 4.3 (1.2) ปี		
จำนวนบุตร		
ไม่มีบุตร	6	6.0
1 – 2	80	80.0
3 – 4	13	13.0
> 4	1	1.0

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N = 100)	ร้อยละ
สถานภาพสมรส		
โสด	2	2.0
คู่	94	94.0
หย่า	1	1.0
หม้าย	3	3.0
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	2	2.0
ประถมศึกษาตอนต้น	61	61.0
ประถมศึกษาตอนปลาย	32	32.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	3	3.0
สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น	2	2.0

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.0 มีอายุเฉลี่ย 40.8 ปี (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.9 ปี) จำนวนสมาชิกในครอบครัวของเกษตรกรอยู่ระหว่าง 1 – 9 คน (เฉลี่ย 4.3 คน) โดยมีจำนวนสมาชิกระหว่าง 4 – 6 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.0 รองลงมาคือจำนวน 1 – 3 คนคิดเป็นร้อยละ 27.0 ส่วนใหญ่มีจำนวนบุตรระหว่าง 1 – 2 คน คิดเป็นร้อยละ 80.0 ซึ่งสถานภาพสมรสส่วนมากมีชีวิตคู่ คิดเป็นร้อยละ 94.0 การศึกษาของเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 61.0 มีเพียงส่วนน้อยที่ได้รับการศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 2.0 แต่อย่างไรก็ตามมีเกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 2.0 ที่ไม่ได้เรียนหนังสือ

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามรายได้

รายได้ต่อเดือน (บาท)	จำนวน (N = 100)	ร้อยละ
รายได้		
≤ 2,000	31	31.0
2,001 – 5,000	63	63.0
5,001 – 7,000	5	5.0
> 7,000	1	1.0

จากตาราง 2 พบว่าสำหรับรายได้ของครอบครัวส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 2,001 – 5,000 บาท ต่อเดือน โดยคิดเป็นร้อยละ 63.0 และมีรายได้ในช่วงน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2,000 บาท ต่อเดือน ซึ่งเป็นรายได้ระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 31.0 ตามลำดับ

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามรายจ่าย

รายจ่ายต่อเดือน (บาท)	จำนวน (N = 100)	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายด้านอาหารต่อเดือน		
< 1,000	58	58.0
1,000-2,000	40	40.0
2,001-3,000	2	2.0
ค่าใช้จ่ายด้านค่ายา ค่ารักษาพยาบาล		
< 100	56	56.0
100-500	12	12.0
501-1,000	2	2.0
> 1,000	1	1.0
ค่าใช้จ่ายด้านเสื้อผ้า ของใช้ต่างๆ		
500-1,000	95	95.0
1,001-1,500	4	4.0
> 1,500	1	1.0
ค่าใช้จ่ายด้านค่าเล่าเรียนบุตร		
< 1,000	46	46.0
1,000-1,500	5	5.0
1,501-2,000	3	3.0
> 2,000	9	9.0

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรใช้จ่ายด้านอาหารต่อเดือนน้อยกว่า 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 58.0 และใช้จ่ายเดือนละ 2,001-3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.0 ซึ่งค่าใช้จ่ายด้านค่ายา ค่ารักษาพยาบาลต่อเดือนน้อยกว่า 100 บาท คิดเป็นร้อยละ 56.0 ส่วนค่าใช้จ่ายด้านเสื้อผ้าของใช้ต่าง ๆ ภายในบ้านต่อเดือนอยู่ระหว่าง 501-1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 95.0 และใช้จ่ายมากกว่า 1,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.0 ส่วนใหญ่แล้วเกษตรกรยังมีค่าใช้จ่ายด้านค่าเล่าเรียนบุตรต่อเดือนน้อยกว่า 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 46.0 และค่าใช้จ่ายด้านค่าเล่าเรียนบุตรระหว่าง 1,501-2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.0 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสุขภาพทั่วไปของเกษตรกร

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามข้อมูลสุขภาพทั่วไป

ข้อมูลสุขภาพ	จำนวน (N = 100)	ร้อยละ
ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา		
ไม่มี	80	80.0
มี	20	20.0
โรคประจำตัว		
ไม่มี	58	58.0
มี	42	42.0
สภาพร่างกาย (ผู้ให้สัมภาษณ์ประเมินตนเอง)		
ไม่แข็งแรง	5	5.0
แข็งแรง	79	79.0
ไม่แน่ใจ	16	16.0

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างไม่มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ คิดเป็นร้อยละ 80.0 และเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัวคิดเป็นร้อยละ 58.0 สภาพร่างกายของเกษตรกรเมื่อให้ประเมินตนเองพบว่า ส่วนใหญ่ประเมินตนเองว่ามีสุขภาพแข็งแรง คิดเป็นร้อยละ 79.0 แม้ว่ามีโรคก็รู้สึกว่าตนเองแข็งแรงคิดเป็นร้อยละ 42.0

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับพืชผักที่เกษตรกรปลูก

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของผักจำแนกตามชนิด

ผักที่ปลูก	จำนวนผัก	ร้อยละ
ผักกาด	48	48.0
ผักชะอม	37	37.0
ข้าวโพดอ่อน	32	32.0
ถั่วฝักยาว	30	30.0
พริก	24	24.0
ผักนึ่ง	19	19.0
แตงกวา	15	15.0
มะเขือ	14	14.0
ผักตำลึง	11	11.0
ฟักทอง	10	10.0
ผักเชียงดา	8	8.0
ตะไคร้	7	7.0
กะหล่ำปลี	7	7.0
ผักเพกา	5	5.0
ผักคะน้า	5	5.0
ผักชี	5	5.0
บวบ	5	5.0
กะหล่ำดอก	3	3.5
ข่า	3	3.5
ผักหวาน	2	2.0
แครอต	2	2.0

ตาราง 5 (ต่อ)

ผักที่ปลูก	จำนวนผัก	ร้อยละ
ต้นหอม	2	2.0
บร็อคเคอรี่	1	1.0
ผักจืด	1	1.0
ผักกูด	1	1.0

จากตาราง 5 พบว่าชนิดของผักที่เกษตรกรเกษตรอินทรีย์ปลูกมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ผักกาด ผักชะอม ข้าวโพดอ่อน ถั่วฝักยาว และพริก คิดเป็นร้อยละ 48.0, 37.0, 32.0, 30.0 และ 24.0 ตามลำดับ

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของระยะเวลาการทำเกษตรอินทรีย์

ระยะเวลา (ปี)	จำนวน (N = 100)	ร้อยละ
< 1	4	4.0
1-5	30	30.0
6-10	35	35.0
11-15	10	10.0
16-20	15	15.0
21-25	5	5.0
26-30	1	1.0

จากตาราง 6 พบว่าส่วนใหญ่เกษตรกรเพาะปลูกระบบเกษตรอินทรีย์มานานระหว่าง 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.0 รองลงมามีระยะเวลา 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.0 ที่เพาะปลูกระบบเกษตรอินทรีย์มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 31.0 ส่วนเกษตรกรที่เริ่มมาปลูกระบบนี้มีจำนวนร้อยละ 4.0 ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลภาวะโภชนาการของเกษตรกร

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของน้ำหนัก ความสูง และดัชนีมวลกาย (BMI) จำแนกตามเพศ

เพศ	ชาย (n = 46)		หญิง (n = 54)	
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
น้ำหนัก (กก.)	56.33	7.35	56.03	9.69
ความสูง (ซม.)	161.67	7.57	152.36	4.59
ดัชนีมวลกาย	21.61	3.02	24.09	3.79
ของร่างกาย (กก./ม ²)				

จากตาราง 7 พบว่าเกษตรกรชายและหญิงมีน้ำหนักเฉลี่ยใกล้เคียงกัน (56.33 กก. และ 56.03 กก. ตามลำดับ) เกษตรกรชายมีความสูงเฉลี่ยมากกว่าเกษตรกรหญิง (161.67 ซม. และ 152.36 ซม. ตามลำดับ) เมื่อดำเนินการคำนวณค่าดัชนีมวลกายพบว่าเกษตรกรหญิงมีค่าสูงกว่าเกษตรกรชาย (24.09 กก./ม² และ 21.61 กก./ม² ตามลำดับ)

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรเปรียบเทียบดัชนีความหนาของร่างกาย (BMI)

ภาวะโภชนาการ	ดัชนีความหนาของร่างกาย* (กก./ ม ²)	จำนวน (N= 100)	ร้อยละ
ภาวะโภชนาการขาด	< 18.5	8	8.0
ภาวะโภชนาการปกติ	18.5-24.9	71	71.0
ภาวะโภชนาการเกิน	≥ 25.0	21	21.0

* ใช้เกณฑ์มาตรฐานขององค์การอนามัยโลก

จากตาราง 8 เมื่อใช้ค่าดัชนีความหนาของร่างกายเป็นเกณฑ์ประเมิน พบว่า เกษตรกรมีภาวะโภชนาการขาดสารอาหาร คิดเป็นร้อยละ 8.0 ภาวะโภชนาการปกติ คิดเป็นร้อยละ 71.0 และภาวะโภชนาการเกิน คิดเป็นร้อยละ 21.0 ตามลำดับ

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรเปรียบเทียบดัชนีความหนาของร่างกาย จำแนกตามเพศ

ภาวะโภชนาการ	ดัชนีความหนาของร่างกาย (กก./ ม ²)	จำนวน (N= 100)	เพศชาย	เพศหญิง
ภาวะโภชนาการขาด	< 18.5	8	6 (13.04)	2 (3.70)
ภาวะโภชนาการปกติ	18.5-24.9	71	38 (82.61)	33 (61.11)
ภาวะโภชนาการเกิน	≥ 25.0	21	2 (4.35)	19 (35.19)
รวม		100	46 (100.00)	54 (100.00)

Chi – Square = 15.57, df = 1, p – value = 0.00042

จากตาราง 9 เมื่อใช้ค่าดัชนีความหนาของร่างกายเป็นเกณฑ์ พบว่าเกษตรกรจำนวน 100 คน มีภาวะโภชนาการขาดสารอาหารคิดเป็นร้อยละ 8.0 เป็นเพศชายร้อยละ 13.04 และเพศหญิงร้อยละ 3.70 ภาวะโภชนาการปกติ คิดเป็นร้อยละ 71.0 เป็นเพศชายร้อยละ 82.61 เพศหญิง ร้อยละ 61.11 และมีภาวะโภชนาการเกินทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 21.0 เป็นเพศชาย ร้อยละ 4.35 และเพศหญิง ร้อยละ 35.19 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะโภชนาการและเพศ พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.00042$) โดยเพศชายมีภาวะโภชนาการขาดสารอาหารมากกว่าเพศหญิงและเพศหญิงมีภาวะโภชนาการเกินมากกว่าเพศชาย

ตาราง 10 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกรชายจำแนกตามอายุและดัชนีความหนาของร่างกาย

อายุ (ปี)	ดัชนีความหนาของร่างกาย (กก./ ม ²)			รวม
	< 18.5	18.5-24.9	≥ 25.0	
21-35	-	8 (80.0)	2 (20.0)	10 (100.00)
36-45	2 (10.53)	17 (89.47)	-	19 (100.00)
46-60	4 (23.53)	13 (76.47)	-	17 (100.00)
รวม	6 (13.04)	38 (82.61)	2 (4.35)	46 (100.00)

จากตาราง 10 พบว่าเกษตรกรเพศชายกลุ่มอายุ 21-35 ปี มีภาวะโภชนาการปกติ คิดเป็นร้อยละ 80.0 ภาวะโภชนาการเกิน คิดเป็นร้อยละ 20.0 เพศชายกลุ่มอายุ 36-45 ปี มีภาวะโภชนาการขาดสารอาหารคิดเป็นร้อยละ 10.53 ภาวะโภชนาการปกติคิดเป็นร้อยละ 89.47 ส่วนเพศชายกลุ่มอายุ 46-60 ปี มีภาวะโภชนาการขาดสารอาหารคิดเป็นร้อยละ 23.53 ภาวะโภชนาการปกติ คิดเป็นร้อยละ 76.47 ตามลำดับ ซึ่งโดยรวมแล้วเพศชายมีภาวะโภชนาการขาดสารอาหารคิดเป็นร้อยละ 13.04 ภาวะโภชนาการปกติคิดเป็นร้อยละ 82.61 และภาวะโภชนาการเกินคิดเป็นร้อยละ 4.35 ตามลำดับ

ตาราง 11 แสดงจำนวนร้อยละของเกษตรกรหญิงจำแนกตามอายุและดัชนีความหนาของร่างกาย

อายุ (ปี)	ดัชนีความหนาของร่างกาย (กก./ ม ²)			รวม
	< 18.5	18.5-24.9	≥ 25.0	
21-35	-	11 (61.11)	7 (38.89)	18 (100.00)
36-45	2 (8.70)	12 (52.17)	9 (39.13)	23 (100.00)
46-60	-	10 (76.92)	3 (23.08)	13 (100.00)
รวม	2 (3.70)	33 (61.11)	19 (35.19)	54 (100.00)

จากตาราง 11 พบว่าเกษตรกรเพศหญิงกลุ่มอายุ 21-35 ปี มีภาวะโภชนาการปกติ คิดเป็นร้อยละ 61.11 ภาวะโภชนาการเกินคิดเป็นร้อยละ 38.89 เกษตรกรกลุ่มอายุ 36-45 ปี มีภาวะโภชนาการขาดสารอาหารคิดเป็นร้อยละ 8.70 ภาวะโภชนาการปกติคิดเป็นร้อยละ 52.17 และภาวะโภชนาการเกินคิดเป็นร้อยละ 19.13 ส่วนเกษตรกรกลุ่มอายุ 46-60 ปี มีภาวะโภชนาการปกติคิดเป็นร้อยละ 76.92 และภาวะโภชนาการเกินคิดเป็นร้อยละ 23.08 ตามลำดับ โดยรวมแล้ว จะเห็นว่าเกษตรกรมีภาวะโภชนาการขาดสารอาหารคิดเป็นร้อยละ 3.70 มีภาวะโภชนาการปกติ คิดเป็นร้อยละ 61.11 และภาวะโภชนาการเกินคิดเป็นร้อยละ 35.19 ตามลำดับ